

Helsingissä 16.8.2023

Viite: Lausuntopyyntö VN/21767/2023

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 108 §:n muuttamisesta

Olemme tyytyväisiä siihen, että hallitus esittää yllä oleviin lakeihin muutoksia Metsähallituksen erävalvonnan tehostamiseksi ja metsästys- sekä kalastuslainsäädännön kasvavaksi kunnioittamiseksi. Ehdotetuille muutoksille on tarve, sillä nykyisellään metsästyksessä ja kalastuksessa viranomaisten kyky valvoa, saati heidän toimivaltuutensa eivät ole riittävällä tasolla turvaamaan lakien noudattamista.

Kuten lakiesityksessäkin todetaan, metsästys- ja kalastusrikoksissa on liki olematon kiinnijäämisen riski ja siksi niistä vain murto-osa tulee viranomaisten tietoon. Viranomaisille päätyvät useimmiten lähinnä kansalaisaktiivien välittämät tai sosiaalisesta mediasta esiin nousseet tapaukset. Niistäkin vain harva johtaa esitutkintaan, saati tuomioon. Valitettavan usein esimerkiksi pienpetoihin kohdistuneita toisinaan törkeitäkään tapauksia ei tunnisteta rikoksiksi.

Puuttuvien silminnäkihavaintojen lisäksi todistusaineiston kätkeminen on liian helppoa. Hallituksen esityksessäkin tuodaan esiin se tosiasia, että metsästyksessä ja kalastuksessa saalis päätyy usein reppuun tai kassiin. Nykyisen lainsäädännön puitteissa valvontaviranomaisilla ei ole ollut valtuuksia tehdä repun tarkastusta. Tilanne on absurdi, sillä esimerkiksi kalastuksessa se on mahdollistanut tainnuttamattoman saaliin sujauttamisen reppuun tai kassiin. Vastedes valvontaviranomaisella on niin ikään parempi mahdollisuus tarkastaa mukana olevien pyyntivälineiden kunto ja lainmukaisuus. Aukottomaksi nyt ehdotetut muutoksetkaan eivät tarkastustilannetta tee, sillä ne mahdollistavat yhä saaliin tai kiellettyjen välineiden kätkemisen esimerkiksi päällä olevan vaatetuksen sisään.

Valvonnan tehostamisen kannalta toinen merkittävä uudistus on erätarkastajan toimivallan laajentaminen koskemaan yksittäistä tehtävää suoritettaessa kaupungin alueen lisäksi myös yksityisomistuksessa olevia alueita. Uudistus on hyvä ja se lisää merkittävällä tavalla uskottavaa pelotetta ja kiinnijäämisen uhkaa esimerkiksi salametsästyksen kohdalla.

Erätarkastajan käskyvallasta säätäminen ja niskoittelusta rankaiseminen ovat niin ikään ensiarvoisen tärkeitä toimenpiteitä lisäämään tarkastusten tehokkuutta ja myös niiden uhan ennaltaehkäisevää vaikutusta. Lisäksi se lisää usein yksin toimivien viranomaisten auktoriteettia ja oikeusturvaa, kun niskoittelusta voidaan vastedes määrätä sakkorangaistus.

Ehdotetut lakimuutokset ovat ehdottomasti kannatettavia ja toivon mukaan ne parantavat merkittävästi valvonnan sujuvuutta ja tuloksellisuutta. Myös metsästys- ja kalastuslakien osalta sääntely on nyt yhdenmukaisempaa, mikä on tärkeää. Ilmaistemme kuitenkin huolemme siitä, että tarpeellisista uudistuksista huolimatta metsästys- ja kalastuslainsäädännön noudattamisen tehostuminen ei kuitenkaan toteudu tavoitellusti, ellei valvontaviranomaisten resursseja lisätä tuntuvasti. 13 erätarkastajaa on täysin riittämätön määrä toteuttamaan tehokasta valvontaa koko maan alueella etenkin, kun kausivalvojien määrää on jouduttu karsimaan. Kun valvonta-alueet ovat laajoja jopa noin miljoona hehtaaria, on lainsäädännön noudattamisen tehokas valvonta mahdotonta. Lisäksi myös useimmiten yksin operoivien erätarkastajien yleinen turvallisuus on uhattuna. Metsähallituksen mukaan erävalvonta tarkasti vuonna 2021 9 825 henkilöä. Luonnon virkistyskäytön alati lisääntyessä tarkastusten tarve tulee kasvamaan merkittävästi ja niitä toteuttamaan kaivataan lisää henkilöstöä.

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu

